บทบรรณาธิการ

คำถาม โจทก์ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหายซึ่งเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ต่อศาลแขวง ศาลแขวงรับฟ้องไว้ซึ่งเป็นการไม่ชอบ จำเลยยื่นคำให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท คดีจึงเปลี่ยนไปเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์ อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้ตามราคาที่ดินพิพาทซึ่งไม่เกินสามแสนบาทอยู่ในเขตอำนาจของศาลแขวง ดังนี้ จำเลยจะมีสิทธิยกข้อคัดค้านที่ศาลชั้นต้นรับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาในตอนแรกว่าไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นเรื่องผิดระเบียบขึ้นอ้างได้อีกหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๐๖๗/๒๕๕๖ จำเลยทั้งสองฎีกาว่า **โจทก์ฟ้องขับไล่และเรียกค่าเสียหาย เป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้** โจทก์ต้องยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดสงขลา การที่ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลแขวงรับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาจึงไม่ชอบ ซึ่งปัญหาเรื่องเขตอำนาจศาล เป็นปัญหาเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ขอให้ยกฟ้องโจทก์และจำหน่ายคดีออกจากสารบบความนั้น ฎีกาของจำเลยทั้งสองเป็นการกล่าวอ้างข้อคัดค้านเรื่องผิดระเบียบตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง เมื่อคำฟ้องของโจทก์เป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันไม่อาจคำนวณเป็นเงินได้ **ซึ่งไม่อยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลแขวงจะรับคดีไว้พิจารณาได้** การที่ศาลชั้นต้นรับคำฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาจึงเป็นกระบวนพิจารณาที่ไม่ชอบ อย่างไรก็ดีเมื่อจำเลยทั้งสองได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้องแล้ว **จำเลยทั้งสองได้ยื่นคำให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท คดีนี้จึงเปลี่ยนเป็นคดีที่มีคำขอให้ปลดเปลื้องทุกข์อันอาจคำนวณเป็นราคาเงินได้** หรือคดีมีทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาทและเมื่อคู่ความแถลงรับข้อเท็จจริงกันในชั้นอุทธรณ์ว่า**คดีมีทุนทรัพย์ ๒๑,๐๐๐ บาท ซึ่งไม่เกินสามแสนบาทและอยู่ในเขตอำนาจของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลแขวง** ที่จะรับคำฟ้องของโจทก์ไว้พิจารณาพิพากษา กรณีจึงต้องถือว่าจำเลยทั้งสองได้**ให้สัตยาบันแก่การผิดระเบียบนั้นแล้ว** จำเลยทั้งสองย่อมไม่มีสิทธิยกข้อคัดค้านเรื่องผิดระเบียบขึ้นอ้างได้อีกต่อไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗ วรรคสอง และถือว่าฎีกาของจำเลยทั้งสองเป็นข้อที่มิได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลล่างทั้งสอง ต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง

คำถาม การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลอุทธรณ์ ศาลจะต้องเปิดซองคำพิพากษาหรือคำสั่งต่อหน้าคู่ความด้วยหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๙๕๗/๒๕๕๖ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๐ (๓) ได้กำหนดหลักเกณฑ์การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลไว้ชัดเจนแล้วว่า ให้ศาลอ่านข้อความทั้งหมดในศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าคู่ความที่มาศาล แล้วให้ศาลจดรายงานการอ่านไว้ แล้วให้คู่ความที่มาศาลลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญเท่านั้น **ไม่ได้หมายความรวมถึงต้องเปิดซองคำพิพากษาหรือคำสั่งต่อหน้าคู่ความด้วย** เพราะซองคำพิพากษาหรือคำสั่งเป็นเรื่องการปฏิบัติภายในศาลเพื่อรักษาความลับของทางราชการไม่ให้เปิดเผยต่อบุคคลภายนอกก่อนกำหนดเวลาอ่านให้คู่ความฟัง ซึ่งผู้พิพากษาและเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องต้องรักษาความลับของทางราชการตามอำนาจหน้าที่ หากมีเจตนาทุจริตหรือปล่อยปละละเลยให้คำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งเป็นความลับของทางราชการถูกเปิดเผย ย่อมต้องรับผิดชอบเป็นอีกกรณีหนึ่งต่างหาก ไม่ใช่เรื่องที่จะทำให้การอ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งซึ่งดำเนินการตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวโดยชอบแล้วกลับเป็นไม่ชอบแต่อย่างใด เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏตามรายงานกระบวนพิจารณาต่อท้ายคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๒ ว่า ในวันนัดฟังคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ ผู้ร้อง ทนายผู้ร้องและทนายผู้คัดค้านมาศาลพร้อมแล้ว ศาลชั้นต้นจึงอ่านคำพิพากษาต่อหน้าคู่ความที่มาศาลดังกล่าวพร้อมกับให้ลงลายมือชื่อไว้เช่นนี้ ย่อมถือได้ว่าศาลชั้นต้นได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๘ โดยชอบด้วยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๐ (๓) แล้ว

คำถาม โจทก์บรรยายฟ้องในส่วนสภาพแห่งข้อหาว่า โจทก์จำเลยตกลงทำสัญญาจำนองมีข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจำนองว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยยอมให้บังคับเอาจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้ด้วย แต่ในส่วนคำขอบังคับของโจทก์มิได้มีคำขอว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้บังคับชำระเอาจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยแต่ประการใด ดังนี้ โจทก์จะบังคับคดีเอาจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๖๘๐/๒๕๕๕ แม้ตามสัญญาจำนองระหว่างโจทก์กับจำเลยจะมีสัญญาต่อท้ายซึ่งมีข้อตกลงว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยยังคงรับผิดและตกลงชำระหนี้ที่ขาดจำนวนจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้จนครบ อันเป็นข้อยกเว้นของบทบัญญัติตาม ป.พ.พ. มาตรา ๗๓๓ ที่ให้โจทก์มีสิทธิบังคับชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินอื่นได้อย่างเจ้าหนี้สามัญ ในกรณีบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ได้ด้วยก็ตาม แต่การใช้สิทธิเรียกร้องของโจทก์ตลอดจนการพิพากษาคดีของศาลและการบังคับคดีของ

เจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อให้เป็นไปตามสิทธิเรียกร้องของโจทก์ตามที่กฎหมายสารบัญญัติรับรอง จะต้องเป็นไปตามที่กฎหมายวิธีสบัญญัติ คือ ป.วิ.พ. บัญญัติไว้ด้วย กล่าวคือ ในการฟ้องคดี หากโจทก์ประสงค์จะใช้สิทธิเรียกร้องอย่างไร เพียงใด โจทก์ต้องกล่าวมาในคำฟ้องโดยบรรยายฟ้องให้แจ้งชัดซึ่งสภาพแห่งข้อหาและคำขอบังคับท้ายฟ้องกับทั้งข้ออ้างที่อาศัยเป็นหลักแห่งข้อหาเช่นว่านั้นตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๗๒ วรรคสอง เพราะในการพิพากษาคดีของศาล ศาลจะต้องตัดสินตามข้อหาในคำฟ้องของโจทก์ทุกข้อ ศาลไม่อาจพิพากษาหรือทำคำสั่งให้สิ่งใด ๆ เกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๑๔๒ หลังจากศาลมีคำพิพากษาแล้ว โจทก์ก็ชอบที่จะร้องขอให้บังคับคดีไปตามคำพิพากษาโดยอาศัยและตามคำบังคับที่ออกตามคำพิพากษาของศาลดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๗๑ และมาตรา ๒๗๕ ดังนี้ **เมื่อพิจารณาคำฟ้องโจทก์ แม้โจทก์บรรยายฟ้องในส่วนสภาพแห่งข้อหาว่า โจทก์จำเลยตกลงทำสัญญาจำนองมีข้อตกลงต่อท้ายสัญญาจำนองว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ จำเลยยอมให้บังคับเอาจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยได้ด้วยก็ตาม แต่ในส่วนคำของโจทก์** โจทก์ขอให้จำเลยชำระหนี้เงินกู้ยืมพร้อมดอกเบี้ย หากไม่ชำระขอให้ศาลมีคำพิพากษาให้ยึดทรัพย์จำนองออกขายทอดตลาดนำเงินมาชำระหนี้แก่โจทก์ **มิได้มีคำขอว่าหากบังคับจำนองได้เงินไม่พอชำระหนี้ให้บังคับชำระเอาจากทรัพย์สินอื่นของจำเลยแต่ประการใด** แสดงว่าโจทก์ประสงค์จะบังคับคดีเอาจากทรัพย์จำนองเท่านั้น

คำถาม คดีแพ่งที่มีการชี้สองสถาน การยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้องหรือคำให้การต้องยื่นก่อนวันชี้สองสถานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๘๔๙๔/๒๕๕๗ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๐ บัญญัติถึงหลักเกณฑ์ในการขอแก้ไขคำให้การไว้ว่า จำเลยต้องยื่นคำร้องต่อศาลก่อนวันชี้สองสถาน หรือก่อนวันสืบพยานไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ในกรณีที่ไม่มีการชี้สองสถานแต่ข้อเท็จจริงได้ความจากรายงานกระบวนพิจารณาลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ว่าศาลชั้นต้นได้นัดชี้สองสถานในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ จำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การในวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ดังนี้ ย่อมถือว่าจำเลยยื่นคำร้องขอแก้ไขคำให้การก่อนวันชี้สองสถาน ซึ่งจำเลยมีสิทธิกระทำได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘๐

คำถาม ฟ้องว่า จำเลยลักเอาสินค้าอะไหล่รถไถนาชนิดเดินตามของผู้เสียหายไป ทางพิจารณาได้ความว่า จำเลยยักยอกเงินที่ได้จากการขายสินค้าดังกล่าว เป็นข้อแตกต่างในสารสำคัญหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๓๒/๒๕๕๖ การที่โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลย**ลักเอาสินค้า**อะไหล่รถไถนาชนิดเดินตามของโจทก์ร่วมไปหลายรายการ รวมเป็นเงิน ๓๐๗,๐๔๓ บาท แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลย**ยักยอกเงินที่ได้จากการขายสินค้าดังกล่าว**ไป ไม่เป็นข้อเท็จจริงที่แตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องเพราะสินค้าของโจทก์ร่วมมีไว้เพื่อจำหน่ายให้แก่ลูกค้า เมื่อจำหน่ายแล้วก็เปลี่ยนสภาพเป็นเงินซึ่งย่อมตกได้แก่โจทก์ร่วม และเงินที่จำเลยยักยอกไปก็เป็นเงินที่ได้มาจากการนำสินค้าของโจทก์ร่วมไปขายแล้วยักยอกไปทั้งจำนวนเงินก็เป็นจำนวนเดียวกัน กรณีจึงถือได้ว่า **ข้อแตกต่างดังกล่าวเป็นเพียงรายละเอียดเท่านั้น มิใช่เป็นข้อแตกต่างในข้อสาระสำคัญ** ทั้งมิใช่เรื่องที่เกินคำขอหรือเป็นเรื่องที่โจทก์ไม่ประสงค์ลงโทษ นอกจากนี้จำเลยก็มิได้หลงต่อสู้ด้วย ศาลจึงลงโทษจำเลยได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง (พิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตาม ป.อ. มาตรา ๓๕๒)

คำถาม ผู้เสียหายเป็นผู้ก่อให้จำเลยกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหายเพื่อให้เจ้าพนักงานจับจำเลย ดังนี้ แผ่นซีดีและวีซีดีคาราโอเกะที่ว่าจ้างให้ทำขึ้นและวิดีโอที่บันทึกภาพเหตุการณ์การบันทึกเพลงลงแผ่นซีดีของจำเลย จะรับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๖๐๐/๒๕๕๔ แม้ข้อเท็จจริงจะฟังได้ตามคำเบิกความพยานโจทก์ว่า จำเลยบันทึกเพลงอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย อันเป็นการทำซ้ำงานดนตรีกรรม สิ่งบันทึกเสียงและโสตทัศนวัสดุอันมีลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เสียหายก็ตาม แต่**การกระทำดังกล่าวเกิดจากการที่ผู้รับมอบอำนาจช่วงจากผู้เสียหายว่าจ้างจำเลย โดยเป็นผู้ก่อให้จำเลยกระทำการละเมิดลิขสิทธิ์ของผู้เสียหาย**เพื่อให้เจ้าพนักงานจับจำเลยมาดำเนินคดีนี้ ผู้เสียหายจึงไม่ใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัยที่มีอำนาจร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแก่จำเลยในความผิดดังกล่าวได้ ทั้งแผ่นซีดีและวีซีดีคาราโอเกะที่ว่าจ้างให้ทำขึ้นและวิดีโอที่บันทึกภาพเหตุการณ์การบันทึกเพลงลงแผ่นซีดีของจำเลย **ถือเป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้นโดยมิชอบ และเป็นพยานหลักฐานที่ได้มาเนื่องจากการกระทำโดยมิชอบ** ต้องห้ามมิให้รับฟังเป็นพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ความผิดของจำเลยตามที่โจทก์ฟ้อง การกระทำของพยานโจทก์มิใช่การแสวงหาพยานหลักฐานดังกล่าวจึงไม่อาจลงโทษจำเลยได้ พิพากษายกฟ้อง (คำพิพากษาฎีกาที่ ๔๓๐๑/๒๕๔๓, ๒๔๒๙/๒๕๕๑ วินิจฉัยเช่นกัน)

นายประเสริฐ เสียงสุทธิวงศ์
บรรณาธิการ